

SMUTNY LOS KĄKOLA POLNEGO

Próżno w zbożach wypatrywać delikatnych różowo-fioletowych kwiatków kąkola polnego (*Agrostemma githago*). Kilkadziesiąt lat temu pospolicie rósł zwłaszcza w uprawach ozimego żyta. Dzisiaj dziko już nie występuje. Pojedyncze osobniki można spotkać sporadycznie na terenach porolniczych. Kąkol jest antropofitem, gatunkiem obcym zadomowionym na siedliskach antropogenicznych. Posiada wzniesioną, owłosioną łodygę, rozgałęziającą się i osiagającą wysokość do 90 cm. Na szczycie każdej łodyżki wyrasta pojedynczy liliowy kwiat złożony z pięciu płatków korony w otoczeniu pięciu zielonych, długich i owłosionych działek kielicha. Liście rośliny są naprzeciwległe, równowąskie, także owłosione (Ryc. 1). Owocem jest torebka z licznymi

Ryc. 1. Kwiat kąkolu. Fot. M. Olszowska.

mi czarnymi nasionami (Ryc. 2). Cykl życiowy tej rośliny ewolucyjnie zsynchronizował się z cyklem życiowym zbóż. Gatunek kwitnie w tym samym czasie, co zboża i w tym czasie, co zboża wydaje swoje owoce. Jest rośliną w całości silnie trującą dla ludzi i zwierząt hodowlanych. Spożycie wypieków z mąki z domieszką zmielonych nasion kąkolu może spowodować paraliż mięśni oddechowych i śmierć. Z drugiej zaś strony z tychże nasion robi się przy-moczki i leczniczo używa ich zewnętrznie na krosty i wysypki skórne. Przez wiele lat stosowania

herbicydów zwalczono kąkol tak skutecznie, że stał się reliktem dawnych upraw. Zaistniała sytuacja stawia przed naukowcami niemałe wyzwania, bo nie można dopuścić do całkowitego wymarcia ginących

Ryc. 1. Owocem kąkolu jest torebka. Fot. M. Olszowska.

roślin, nawet jeśli są niebezpiecznymi chwastami. Zostały stworzone specjalne ogrody dla ginących chwastów, między innymi takich jak kąkol. Te biblijne „Arki Noego” – współczesne „banki genów” są ogromną szansą na zachowanie dotychczasowej bioróżnorodności na Ziemi.

*mgr Maria Olszowska
marjolsz@interia.pl*